

Leinosten sukulehti

1-2009

Maisemasta voi sukututkija löytää suuria kertomuksia. Täyssinän rauhassa vuonna 1595 päätettiin, että raja Venäjää vastaan kulkee Kuusamon Paanajärven Ruskeakallion kautta. Tuomas Honka teki vuonna 1999 vaellusretken Paanajärvelle ja löysi ja kuvasi sieltä Mäntyniemen pihapiirin leivinuunin rauniot. Muut kaksi leivinuunia olivat jo kivikasoja. Mäntyniemessä asui mm. kuuluisa karhunkaataja Aatu Leinonen. Suomalaiset sotilaat polttivat perääntyessään joulukuussa 1939 koko Paanajärven kylän, kymmeniä taloja. Mukana menivät myös Rajalan ja Mäntyniemen suurtalot. Näky on ollut varmasti pimeässä tulipalopakkasessa hornamainen ja kauhea, kun vuosisatainen kulttuuriympäristö tuhoutuu hetkessä. Luonnonkauniin Paanajärven rannalla Leinosia on asunut myös mm. Leinosessa. Elokuun 2009 sukukokouksen retkeily suuntautuu Kuusamon mahtaviin erämaihin pääkohteena aivan Venäjän rajan tuntumassa sijaitseva Kuntivaara.

www.leinonet.fi

LEINOSTEN SUKULEHTI

1 - 2009

- 3 **Kuusamon sukukokous**
- 5 **Sukukokouksen esityslista**
- 6 **Toimintakertomus 2008**
- 7 **Tuloslaskelma ja tase 2008**
- 8 **Tuula Hakkaraisen teos Heille kallis ol' maa**
- 9 **Iikka Leinosen runo**
- 10 **Kalle Honka paimenessa**
- 12 **Martti Häikiö 60 vuotta**
- 14 **Merkkipäivät**

OSOITTEENMUUTOKSET

Lähetä postin osoitteenmuutuskortti (+sotu ja puh.) taloudenhoitajalle (osoite s. 19). Myös poisnukkuneiden kohdalla lähetä ilmoitus taloudenhoitajalle. Jos lehtesi on jäänyt tulemat- ta, tarkasta taloudenhoitajalta, että osoitetietosi ovat varmasti oikein.

ILMOITA TUOTTEISTASI SUVULLE

Kerro yrityksestäsi ja tuotteistasi muille Leino- sille! Ilmoitustilaa myy taloudenhoitaja.

Ilmoitushinnat

85x60 mm	80 e
85x120 mm	150 e
175x120 mm	300 e
175x240 mm	600 e

TOIMITA AINEISTOA SUKULEHTEEN

Jäseniä pyydetään toimittamaan artikkeleita lehdessä jukaistavaksi. Leinosjutut ja ilmoitukset voit toimittaa suoraan lehden päätoimittajalle.

Litokset Oy, Vaasa 2009

LEINOSSEN SUKUSEURA RY

“Sukuseuran tarkoituksena on selvittää suvun vaiheita ja historiaa, vaalia suvun perinteitä ja edistää yhteenkuuluvuuden tunnetta jäsentensä keskuudessa.” (Säännöt, 2 §)

Sukuseura järjestää yhteisiä sukupäiviä, retkeilyjä, kerää ja arkistoi sukua koskevaa tietoutta, selvittää ja auttaa suvun jäseniä selvittämään suvun vaiheita sekä saattaa tutkimus- työn tulokset jäsenten tietoon sekä harjoittaa sukuseuran tarkoituksena edistävää julkai- sutoimintaa. Seura pitää luetteloa jäsenistään ja julkaisee kaksi kertaa vuodessa ilmestyvää sukulehteä.

“Sukuseuran jäseneksi voidaan hyväksyä jokainen 18 vuotta täyttänyt henkilö, joka isän tai äidin puolelta on sukuun kuuluva tai joka on sukuun kuuluvan aviopuoliso tai leski.” (4 §)

Seuran hallitus sivulla 19.

LIITY JÄSENEKSI

Jäseneksi voi liittyä maksamalla jäsenmaksun sukuseuran tilille Nordea Haukipudas 232118-2343 (ilmoita koko nimesi, osoitteesi ja sotu- tunnus). Jäsenmaksu vuodelle 2008 on 12 euroa ja ainaisjäsenmaksu 120 euroa.

LEHDEN TOIMITUS

Päätoimittaja Martti Häikiö
Tehtaankatu 21 B 40, 00150 Helsinki
martti.haikio@kolumbus.fi
p. 050-5057140

Seppo Räisänen, Kaivoskuja 10, 02730 Espoo
p. 050-3534249
raisanen-gustafsson@kolumbus.fi

Tuomas Honka, Lukkarinkatu 16,
96400 Rovaniemi, p. 040-835404
tuomas.honka@ulapland.fi

Tervetuloa Leinosten sukujuhlaan ja sukukokoukseen Kuusamon Kansanopistolla 7.-9.8.2009

Kuusamon Kansanopisto
Kitkantie 35
93600 KUUSAMO

Kuusamon Kansanopisto ja Leinosen sukuseura järjestävät Kuusamon Kansanopistolla Leinosen sukutapaamisen 7.-9.8.2009. Tilaisuudessa kerrotaan Leinosten asettumista Pohjois-Suomeen, sukuhistoriaa ja perinnetietoutta, pidetään sukuseuran kokous sekä järjestetään opastettu kiertojelu suvun Kuusamon-haaran kantapaikoille Kuntivaaraan.

Kaikki Leinosen suvun jälkeläiset ja muut historiasta kiinnostuneet henkilöt ovat tervetulleita sukutapaamiseen.

SUKUTAPAAMISEN OHJELMA

Perjantai 7.8.2009

Klo 18 Leppoisaa yhdessäoloa Kansanopiston pihamaalla. Kuusamon Kansanopisto tarjoaa omakustanneisesti kahvia ja muurinpohjalättyjä

Lauantai 8.8.2009

klo 9 Sukuseuran hallituksen kokous

klo 9-10 Ilmoittautuminen ja tulokahvit

klo 10 Tervetuloa Kuusamoon. Kansanedustaja Tuomo Hänninen
Leinosten asettuminen Pohjois-Suomeen
Sukuseuran esimies, professori Tatu Leinonen
Leinosten tallennustilanne sukutietokannassa-
Rovasti Tapio Leinonen

klo 12-13 Lounas

klo 13 Leinosen sukuhaarat Kuusamossa
Kehitysjohdaja Pertti Ervasti

klo 14 Paanajärven Leinonet eränkävijöinä
Rehtori Jouni Alavuotunki

klo 14.30 Kahvi

klo 15 Sukuseuran kokous

Sunnuntai 9.8.2009

Klo 9.30 Hartaustilaisuus Kuusamon Kansanopistolla

klo 10-15 Lähtö opastetulle kiertojelulle suvun kantapaikoille ja Kuntivaaraan.
Oppaana rehtori Jouni Alavuotunki.

klo 16 Mahdollisuus ruokailuun

Ilmoittautuminen

Ilmoittautumiset (myös ei-majoittujat ja ei-ruokailijat) ja majoitusvaraukset viimeistään 24.7.2009 mennessä Kansanopiston kansliaan puh. 050-444 1157, fax. 08-8521 134 tai e-mail: kuusamon.kansanopisto@koillismaa.fi tai postitse Kuusamon Kansanopisto, Kitkantie 35, 93600 Kuusamo.

Muut majoitusmahdollisuudet

Sokos Hotel Kuusamo, puh. 08-859 3300
Hotelli Kuusanka, puh. 08-852 2240

Tiedustelut

Tarja Leinonen-Viinikka, puh. 040-770 1380
Tuomo Hänninen, 050-511 3195

Etäisyydet

- Oulu 217 km
- Kajaani 245 km
- Rovaniemi 196 km
- Ruka 27 km
- Lentokenttä 5 km

Julkiset liikenneyhteydet

Linja-autolla Oulusta, Kajaanista, Sallasta, Rovaniemeltä ja Kemijärveltä. Suorat lennot Helsingistä.

KOKOUSKUTSU

Leinosen sukuseuran varsinainen sukkokokus pidetään Kuusamon Kansanopistolla
8. elokuuta 2009 klo 15.00

Esityslista

8 § Vahvistetaan talousarvioehdotus vuodelle 2009	
1 § Kokouksen avaus	9 § Valitaan hallituksen jäsenet erovuoroisten tilalle
erovuorossa ovat: Honka Pekka Oulu, Leinonen Juhani Espoo, Leinonen Matti Vantaa, Leinonen Tatu Oulu ja Kontkanen Marja-Liisa Vantaa.
2 § Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	10 § Valitaan kaksi varsinaista tilintarkastajaa ja kaksi varatilintarkastajaa
varsinaisina ovat olleet: Leinonen Hannu Oulunsalo ja Leinonen Antero Kello
varalla ovat olleet: Leinonen Veikko Ristijärvi ja Räisänen Seppo Espoo
3 § Kokousvirkaillijoiden valinta
3.1 puheenjohtaja
3.2 sihteeri
3.3 kaksi pöytäkirjan tarkastajaa
3.4 kaksi ääntenlaskijaa	11 § Päätetään vuoden 2009 jäsenmaksun suuruus
4 § Esitetään hyväksyttäväksi kokoukselle laadittu esityslista	12 § Seuraava sukkokokuspaikka ja -aika
5 § Esitetään hyväksyttäväksi vuoden 2008 toimintakertomus	13 § Muut esille tulevat asiat
6 § Esitetään hyväksyttäväksi vuoden 2008 tilinpäätös ja päätetään vastuu vapauden myöntämisestä tilivelvollisille	14 § Kokouksen päättäminen
7 § Vahvistetaan toimintasuunnitelma vuodelle 2009-2010	

Jäsenkehitys

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Nettomuutos
Kunniajäsenet	1	1	1	0	0	0	0	
Ainaisjäsenet	137	141	140	148	151	151	154	+3
Vuosijäsenet/maksaneet	440	438	432	603	696	684/549	724/574	+40
Nuorisojäsenet	3	3	3	3	3	3	3	
Jäsenmaksu maksamatta	140	144	144	142	145	135	150	+15
Osoite.tunt../eronnut*/passiivij.				20	20/10	24/21/4	24/-/-	
Yhteensä	721	727	730	754	850	838	905	

* eronneiden luvussa on mukana myös edellisvuosina eronneita jäseniä

Toimintakertomus vuodelta 2008

Katsaus seuran toimintaan

Sukuseuran 23 vuosikokous pidettiin Mikkelin Otavan opiston tiloissa 9-10.8.2008. Kokoukseen osallistui 82 jäsentä. Sukuseuran varaesimies Tapio Leinonen avasi kokouksen toivottaen kaikki tervetulleeksi Otavaan ja lausuen kiitokset järjestelyistä Juhani Leinoselle ja hänen sisarilleen Leena Leinoselle, Kaisa Leinoselle ja Eeva Räsäselle.

Tapio Leinonen kertoi sukututkimuksesta ja suvussa käytetyistä etunimistä. Ulla Haapainen loi katsauksen Otavan opiston historiaa ja nykypäivää. Kaisa Räsänen kertoi Marsalkka Mannerheimista opistolla talvisodan aikana.

Retkikohteina oli Mikkelin Mannerheimin Päämaja ja Naisvuoren Viestikeskus Lokki. Kävimme myös Mikkelin Kenkäveron pappilassa.

Sunnuntaina oli jumalanpalvelus Otavan kirkossa pastorina Antti Räsänen ja kanttori-urkuriina Leena Räsänen. Tekstit luki Tapio Leinonen.

Hannele Wirilander piti luennon Savossa 1500-1600-luvulla asuneista Leinosista.

Sukuseuran varsinaisen sukukokouksen avasi varaesimies Tapio Leinonen. Tilaisuudessa jaettiin hallituksen myöntämä opiskelu-apuraha Tarja Tapiolle ja Helena Kukkoselle. Lopuksi pidettiin arpajaiset Tytti Varmavuo-Häikiön johdolla, avustamassa Janne Puikko ja Marja-Liisa Kontkanen. Arpajaispalkintona oli suvun jäsenten lahjoittamia esineitä.

Arkistonhoitaja Tapio Leinonen on jatkanut mittavaa työtä sukututkimuksessa. Tallennukset on CD:nä myynnissä hintaan 30 €. Rahastohoitaja Yrjö Leinoselta voi tilata sukuviirejä. Vuonna 2008 myytiin sukuviirejä 11 kpl, hintaan 25€ ja pinssejä 5 kpl, hintaan 4 €.

Kainuun Leinoset 1 kirja julkaistiin 9.12.2004 ja kirja on ollut myytävänä Kainuun kirja- ja paperikaupassa Paltamossa ja Suomen sukututkimusseuran kirjakaupassa Helsingissä. Kirjaa on myyty 2008 28 kpl.

Kainuun Leinoset 2 kirja julkaistiin 5.10.2008 ja kirjaa on 2008 myyty 293 kpl.

Jäsenmaksu vuonna 2008 on vuosijäsenmaksu 12 € ja ainaisjäsenmaksu 120 €. Sukuseuran taloudellinen tila on vakaalla pohjalla.

Sukulehdessä julkaistaan jäsenten mainoksia.

Hallitus ja toimihenkilöt

Sukuseuran hallitukseen kuuluu sääntöjen mukaan 11 jäsentä. Toimintakertomusvuonna hallitukseen ovat kuuluneet Tatu Leinonen Oulu (esimies), Tapio Leinonen Äänekoski (varaesimies), Marja-Liisa Kontkanen Vantaa (sihteeri), Pekka Honka Oulu, Martti Häikiö Helsinki, Eija Leinonen Vaasa, Urpo Leinonen Paltamo, Juhani Leinonen Espoo, Matti Leinonen Vantaa, Tapio Leinonen Kurenpolvi ja Liisa Manu Lapua.

Hallituksen jäsenet valitaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan ja vuonna 2008 olivat erovuorossa Eija Leinonen Vaasa, Martti Häikiö Helsinki, Liisa Manu Lapua ja Tapio Leinonen Äänekoski. Heidät valittiin uudelleen.

Taloudenhoitaja Yrjö Leinonen Oulu, arkistonhoitaja Tapio Leinonen Äänekoski. Varsinaiset tilintarkastajat Antero Leinonen Kello ja Hannu Leinonen Oulunsalo. Varatilintarkastajat Veikko Leinonen Ristijärvi ja Seppo Räisänen Espoo.

Hallitus on kokoontunut kuluvana vuonna kaksi kertaa.

Tiedotus

Sukulehti: Päätoimittaja Martti Häikiö Helsinki, toimittajat Seppo Räisänen Espoo ja Tuomas Honka Rovaniemi.

Sukuseuran nettisivut: www.leinonet.fi

TULOSLASKELMA

TASE

	2008	2007		2008	2007
VAR SINAINEN TOIMINTA			VASTA AVAA		
Tuotot	22 911,00	-3 967,20	Vaihto-omaisuus	18 971,60	6 521,00
Kulut	-20 971,36	-11 575,34	Myyntisaamiset	67,40	345,60
yhteensä	1 939,64	-7 608,14	Rahat ja pankkisaam.	9 126,72	12 328,77
Varainhankinta	7 264,00	7 068,00	yhteensä	28 165,72	19 195,35
Sijoitus- ja rahoitust.	112,31	66,71	VASTATTAVAA		
Muut kulut	-345,60	0,00	Osuuspääoma	2 859,19	2 859,19
Tuotto/kulujäämä	8 970,35	-473,43	Toimintapääoma		
TULOS	8 970,35	-473,43	Arvonkorotusrahasto	10 345,32	10 345,32
			Edellisten k yli/alij.	8 970,35	-473,43
			yhteensä	25 306,53	16 336,18
			yhteensä	28 165,72	19 195,37

Kiinnostavia sukujuuria

Itsenäisyyspäivän Laukaa-Konnevesi-lehdessä sukututkija Jaakko Hirvonen kertoi Martti Ahtisaaren sukujuurista, joita löytyi Lepäveden Rutalasta Rutasista sekä myös Laukaasta Pölkin talosta. Kotiseutuyhdistyksen Viiden Wiisaan palstalla kerrottiin vuonna 2005 sukujuuria löytyvän muualtakin Laukaasta, Leinolasta. Sitteeraan kirjoitusta seuraavassa:

"Kustaa Vaasan aikana ilmeisesti Juvan Leinolasta saapui Juho Leinonen, joka 1552 perusti Kuusveden rannalle Leinolan, Peltotalon, joka oli myös nimismiehen talo. Nuijasodan alkaessa taloa isännöi Matti Leinonen ja kirjat kertovat: "Rautalammla ja Laukaassa näyttää pitäjän johtomiehiä liittyneen kapinaan. Rautalammin hallintopitäjän nimismies, jona toimi Laukaan Leinolan isäntä, Matti Leinonen, itse nostatti pitäjäläisiä.

Pari kirkonmiestäkin, joista toinen Laukaan ensimmäinen kirkkoherra, Eerik Markunpoika Finno, suhtautui myötämielisesti kapinaan." Kapinassa kävi huonosti, Eerik jäi ainoana henkiin kun Padasjoen Nyystölän kylässä petoksen seurauksena surmattiin 14. tammikuuta 1597 yli kolmesataa talonpoikaa. Eerik joutui

tyrmään, mutta vapautui kun Ruotsissa nousi valtaan talonpojat kapinaan yllyttänyt Kaarleher ttua. Myös Matti Leinonen jatkoi nimismiehenä aina vuoteen 1605."

Juho Leinosella oli pojat Esko ja Juho. Esko oli presidentti Martti Ahtisaaren ja Juho presidentti Urho Kekkosen esi-isä...

Tarkemmat tiedot löytyvät sukututkijoiden Genos-julkaisusarjasta.

Olisikin mielenkiintoista saada hyvältä kirjoittajalta laajempikin artikkeli seuraavaan kotiseutulehteen, joka ilmestyy laajempiana ja Kalevala-teemaisena vuoden alussa Kalevalan päivänä. Lehti tulee laajaan myyntiin hiihtolomalla ja kevään kirjamesuilla, jossa yhdistys edustaa ainoana Laukaata nyt jo kolmannen kerran.

Vuoden 2008 kotiseutulehti on siis siirretty ilmestymään tuolloin. Tähän mennessä toimitetut kirjoitukset ja mainokset on jo taitettu lehteen, mutta niiden toimittajiin otetaan vielä vuoden alussa yhteyttä. Kirjamesujen teemana on Kalevala 160 vuotta.

Jorma Kyppö
Wanhan Laukaan kotiseutuyhdistys

010 -7629988

Laukaa-Konnevesi-
lehti 11.12.2008,
leikkeen lähetti
Erkki Leinonen
Laukaa

Heille kallis' ol maa

Kirja kiteeläisten veteraanien sotamuistoista

Joensuun Kiihtelysvaarasta, Uskalin kylästä lähtöisin oleva Tuula Hakkarainen, omaa sukua Leinonen on kirjoittanut omakustanteisen *Heille kallis ol' maa* nimisen kirjan, jossa tulee esille kiteeläisten veteraanien muistelmia. Tuula kuuluu Kiihtelysvaarassa asuneen ja vaikuttaneen Antti Leinosen suvun piiriin.

Antti Leinoselle syntyi suurperhe ja yksi Antin pojista Otto Leinonen on Tuulan ukki. Leinosten suvun aktiivi jäsenen Marja-Liisa Kontkasen isä Aarne Leinonen on Tuulan ukin, Otto Leinosen veli, joten Tuula ja Marja- Liisa ovat serkuksia. Otto ja Klara Leinoselle syntyi kolme poikaa, Aulis, Helge ja Veli Gunnar. Helge niminen poika avioitui Irma Hyvösen kanssa ja Tuula on heidän tyttärensä.

Kirjantekijä Tuula Hakkarainen

Tuula Hakkarainen elää tätä nykyä yhdessä puolisonsa Hannu Hakkaraisen kanssa Pyhäselän Niittylahdessa. Tuulalla ja Hannulla on yhteensä neljä lasta ja kolme lastenlasta. Vanhimmat lapset Anssi Hakkarainen perheineen ja Anne Timonen perheineen asuvat Kiteellä ja tytär Minna Hakkarainen Joensuun kupeessa Niinivaaralla. Nuorin lapsista, Atte Hakkarainen suorittaa asepalvelustaan Onttolan Rajavartiostossa.

Kiteen Evankelisen Kansanopiston kurssitoiminnan ohjaaja, näyttötutkintomestari Tuula Hakkaraiselle idea kirjan kirjoittamiseen syntyi Kiteen Evankelisella Kansanopistolla pidettyjen veteraanien virkistys- ja kuntoutuskurssien myötä.

Hakkaraisella oli mahdollisuus koota aineistoa haastattelujen ja kirjallisten dokumenttien pohjalta vuosien 2002–2007 aikana. Sodan käyneet veteraanit, lotat, veteraanien puoliset ja -lesket ovat muistelleet sota-ajan tapahtumia niin sota- kuin

kotirintamaltakin. Myös sota-ajan jälkeinen aika jälleenrakentamisineen, korttiaikoineen ja puutteineen on tuonut esille monta muistelmia. Muistelmat sisältävät myös isänmaallisia runoja, Oi maamme Suomi, ajatuksia suomes-tani sekä elämän kiitoksen aiheita tänä päivänä. Muistelmiin on liitetty myös kuvien kertomaa -aiheen pohjalta muistelmiaan kirjoittaneiden henkilöiden aidolla käsialalla kirjoitettuja ajatuksia.

Kiteeläisten sotatie

Kirjassa tuodaan esille talvisodan taisteluko-kemuksia, kesän 1941 tapahtumia sekä 1943 sotareissut. Muistelmat painottuvat kuitenkin laajemmin vuoden 1944 Aunuksen ja Käsänälän taisteluihin, Kannaksen tapahtumiin, Siiranmäkeen ja Tali-Ihantalan osalle. Myös Pitkärannan-Loimolan taistelut erämaaosuksineen ovat herkkää luettavaa. Erityisen puhutteleva on Rykmentin komentajan Adolf Ehrnroothin päiväkäsky vuonna 1944 JR 9:lle. Kirjassa on tuotu esille sotilas-sanastoakin.

Kirja on saanut nimensä Veteraanin iltahuuto laulusta, Heille kallis ol' maa. Sanotaanhan Veteraanin iltahuuto laulussakin, että kerto-kaa lapsenlapsille lauluin, himmetä ei muistot koskaan saa. Voidaan sanoa, että pian on aika, jolloin muistelmien kertojia ei enää ole. Kirjas-sa on arvokas aineisto jälkipolville ja kun itse sodassa mukana olleet ovat kirjoittaneet tunto-jaan paperille, se antaa asioista oikean kuvan tuoden lukijalle uusia näkökulmia sodanaikai-siin tapahtumiin.

Koti, uskonto ja isänmaa

Kirjassa tulevat esille niin kirjoittajan kuin veteraanikurssilaisten yhteiset arvot, joita ovat koti, uskonto ja isänmaa. Muistelmat ovat kunnianosoitus isänmaatamme, sotiemme ve-

teraaneja ja yhtä hyvin kotirintamaolosuhteissa sodan aikana työskennelleitä kohtaan.

Kirja on saanut hyvän vastaanoton niin sotarintamalla taistelleiden, sodanajan eläneiden kuin tämän ajan keski-ikäisten ja nuorten parissa. On ollut tärkeää huomata, kuinka nuorten kohdalla kiinnostus sota-ajan tapahtumiin ja sodan käyneiden arvostamiseen on ollut positiivista.

Kirjasta kiinnostuneet voivat olla yhteydessä kirjan kirjoittaneeseen sähköpostitse tuula.hakkarainen@edu.kitee.fi tai ottamalla yhteyttä Kiteen Evankelisen Kansanopiston toimistoon numeroon (013) 684 6600. Kirjaa on tällä hetkellä myytävänä Tohmajärvellä, Kiteen Kirja-Infossa, Kiteen Evankelisella Kansanopistolla ja kirjoittajalla itsellään.

Tuula Hakkarainen kädessään hänen kokoomansa teos

Korean karussa Kainuussa

*korvenkuiske tauoton
myrskytuuli onkalon
kosken kuohut voittaa
tuulitursaan ahdingon
tumma taivas ruskoton
Oulunjärven syliin jää
virtain vesiin aukeaa
rantaniittyyn raukeaa*

*Oulujärvi uneen uupuu
helteisenhunnun heittää
morsiuspuku huomatkaa!
iltaruskoa runo rakastaa
salamat sammuu iltaan
tumman taivaan syliin
kaikua kantaa kallioista
rakasta runoa rantakyltiin*

*Kainuunmeren kauniit kasvot
valkeina vaahtoina vouhottaa
myrskyllä tunteensa näyttää
Kainuun merellä mieluisalla
vaahdoilla venettä viekoittelee
suvessa suloisen Suomenmaan
purjeissa voimaa pullottaa
Leinosen lemmen satumaa.*

2.10.2008 Iikka Leinonen

Kalle Honka paimenessa

Honka-haaran muisteluksia III

Hongan sukuhaara liittyy laajaan Leinosen sukuun Kivesjärven Leinola n:o 7 kautta. Leinolassa syntynyt Pekka Pekanpoika Leinonen (1789-1864) muutti Säräisniemen kautta Tyrnävälle ja vaihtoi sukunimensä talon mukaan Rapuskaksi. Hänen poikansa Matti Rapuska (1824-1906) muutti Temmekselle ja vaihtoi nimensä Hongaksi myös talon mukaan. Oheisessa tekstissä Matti Hongan pojanpoika Kalle Honka (1887-1964) muistelee lapsuutensa elämää paimenpoikana. Myöhemmin Kalle Honka oli Temmeksen kyläpoliisi ja Jokelan talon isäntä.

Paimenpoikahan oli tuommonen vuosikymmenen ikäinen poika. Niin minäkin olen ollut paimenpoikana. Ja hänellä oli tuommonen suuri tehtävä uskottu, että hänen piti huolehtia karjasta laitumella, ettei se pääse vieraalle alueelle, josta olisi joutunut talon isäntä korvauksiin. Paimenen ammatti oli semmonen, että se oli sääsuhteista riippumaton, satoi eli paistoi, niin paimenen piti lähteä lehmien mukaan.

Puku oli tuommonen vanhoista vaatteista koottu monelle paimenpojalle semmonen repaleinen puku, hattureuhka päässä ja saappaat jalassa. Alkukesästä ne saattoivat olla ehyetkin, mutta loppukesästä rikkinäiset nuo jalkineet.

Jos oli kauniit ilmat, paimennus oli mielenkiintoista ja mukavaa hommaa, varsinkin, jos oli useamman talon paimenia yhdessä. Aikahan kului paljon mukavammin, kun lehmät syötyään kylläseksi itsensä panivat maata, ja silloin oli aikaa vähän leikkiäkin paimenilla mielensä mukaan. Kun ilma oli raukaisevan lämmin, ja yksinäisen paimenen karja asettui puolisen pitoon, paimen kesytti kellokkaansa ja puhutteli kellokasta. Kun kellokas pani maata, paimen pani viereen maata käsi kellon kantimeen puristettuna. Lehmä märehti aikansa, ja paimen saattoi nukahtaa siihen auringon paisteessa lehmän kylkeä vasten. Mutta sitten, kun lehmä

oli aikansa märehtinyt, se nousi ylös ja silloin irtosi paimenen käsi lehmän kellon kantimesta. Paimen heräsi ja taasen lähdettiin katselemaan lehmille parasta laidunpaikkaa, mitä löytyi.

Paimenen oli huolehdittava siitä, että lehmät tulivat aikanaan kotiin. Tämähän oli pääasia, että ne joutuivat oikeaan aikaan iltalypsyille. Paimen oli tietoviisas mies. Tuommonen jos oli aurinkoinen päivä, niin hän kyllä tiesi kellon ajat. Hän mittasi hakkelillaan varjosta ja tiesi, mitä kello lyö kulloinkin. Pilvi-ilmallahan se oli vähän toisenlaista sitten. Ei tahtonut olla muuta kuin hoitaa, milloin lehmät lähtevät kotiin päin kulkemaan.

Talon poikia ei vapautettu tästä velvollisuudesta. Jos oli semmosia poikia, jotka eivät vielä muuhun kyenneet, niin niiden piti lähteä paimeneen. Niinpä Vitalin talon poika, sittemmin tohtori Vitali, tohtorina ja lääkärinä kuollut, hänen piti kouluaikana ruotityön kanssa paimentaa karjaa sydänmailla. Ei siinä ollut mitään armoa eikä armoa annettu, vaikka se oli koulu-poikakin. Samoten Kirkko-Pekalan pojan piti paimentaa kaksi kesää, vaikka talo oli pitäjän suurimpia.

Paimenen palkkahan oli, tavallisesti se laskettiin, että markka lehmältä. Se oli semmonen se palkka, mutta pienemmissä karjoissa se oli vähän isompi. Niinpä minäkin olen saanut, kun seitsemän eläimen karjaa paimensin, sain kymmenen markkaa kesältä, housut, paidan ja puseron ja yhät kengät. Seuraavan kesän kun sitten olin paimenena Tyrnävällä ja paimennin kahden talon karjan. Silloin oli tulo jo huomattavasti suurempi. Se oli 25 markkaa ja kummastakin talosta nämä paita, housut ja pusero. Sitähän tuli sitä asustetta sitten kaksinkertainen annos.

Sanotaan ja se on vanha sanonta, "ei ole paimenen pyhistä, eikä lapsiakan vaivoista". Ne ovat niinkuin välttämättömät seuraamukset, että paimenen piti olla aina metsässä. Siitähän hienosti runoillaankin, että muut kuulee kirkon kellon, minä kurja karjan kellon. Tämä on

paimenen valitus.

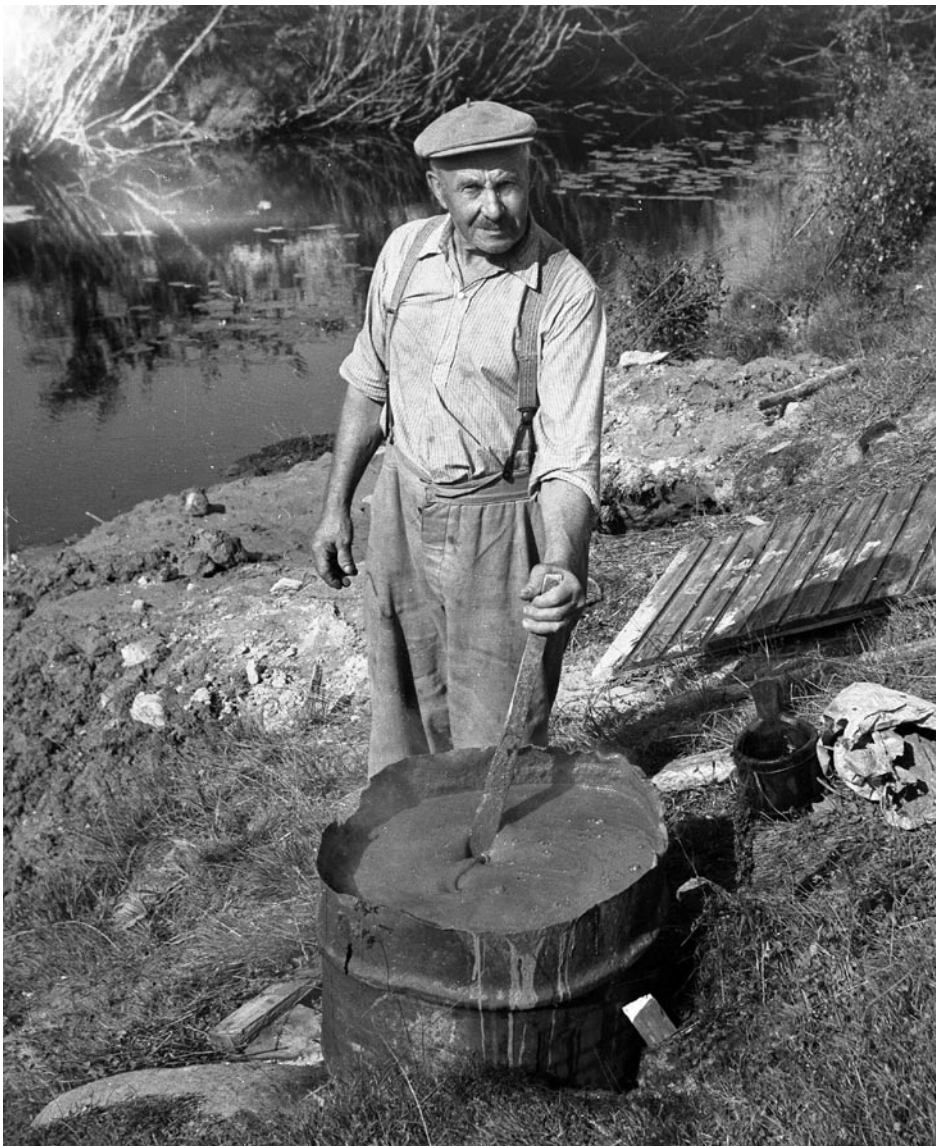
Se osoittaa paimenpojan kätevyyttä, että minulakin oli erään toisen pojan kanssa vittasta punottu kiikku. Osattiin vääntää vittas. Nykyään taitaa olla harva, joka osaa vääntää kunnolla vittaa. Ja näistä vittoista punottiin vittaköysi, joka sitten kiinnitettiin kahden puun väliin oksan yläpuolelle ja siinä kiikuttiin sitten, huijeltiin. Ja kun lähetettiin tuosta leiripaikalta pois, otettiin kiikku pois siitä ja haudattiin rahikkoon, ettei se päässyt kiuvaamaan ja pysyi aina notkeana. En tiedä, vaikka siellä Tyrnävällä Keräsen lammen maastossa rahikossa olisi vieläkin se meidän kiikku. Kuka tietää, vaikka joskus löytyy sieltä. Ihmettelevät varmaan, että kuka tuollaisen pitkän vittaköyden on osannut tehdä.

Tyrnävällä kun minä olin, oli siinä tuommonen pieni puro, jossa oli vesipoukamia. Kauhian suuri lehtikerppu tehtiin ja sillä vedettiin nuottaa ja saatiin sieltä pikku haukia kaiken muun roskan joukosta. Sitten paistettiin nuotiolla ja syötiin suihin.

Meitä oli kaiken kaikkiaan sillä lohkolla viisi paimenta, kaksi poikaa ja kolme tyttöä. Nämä kaikki toiset paimenet olivat nuorena nukkuneita, kuolivat alle kaksikymmenvuotiaina. Yksi kai on vielä elossa näistä tyttöpaimenista.

Lähde: Lauri Hongan tekemä Kalle Hongan haastattelu, 1962.

TUOMAS HONKA

Kalle Honka keittää maalia Jokelan rannassa Temmeksellä kesällä 1956.

Historiantutkija ja sukulehden päätoimittaja Martti Häikiö 60 vuotta

Leinosten sukuseuran hallituksen jäsen ja sukulehemme päätoimittaja ja taittaja Martti Häikiö on ammatiltaan päätoiminen historiantutkija. Hänelle on myönnetty professorin arvo ja hän täyttää lokakuun ensimmäisenä päivänä 60 vuotta. Kyselimme, mitä muuta Martille kuuluu.

Mitä sinulla on päällimmäisenä työn alla?

Kesällä viimeistelen kahta kirjaa painokuntoon. Laajempi työ on oululaislähtöisen runoilijan, lehtimiehen ja akateemikon V. A. Koskeniemen elämäkerta. Vuonna 2010 tulee kuluiseksi 125 vuotta hänen syntymästään. Teoksen on määrä ilmestyä ensi tammikuussa WSOY:n kustantamana.

Toisena kirjana ilmestyy syksyllä Nokia Oyj:n historian lyhennelmä suomeksi Editan kustantamana. Aiemmin on suomeksi ilmestynyt kolmiosainen historia (2001) ja useilla eri kielillä sen lyhennelmä, mutta ei suomeksi. Nyt toimitan sen ajan tasalle eli teksti ulottuu tähän päivään.

Syksyllä jatkan Helsingin kaupungin historiaseuran tulevaa tutkimusta tutkimuksen, opetuksen ja tiedonvälityksen Helsingistä vuosina 1945-2010.

Olet mukana myös yhteiskunnallisessa toiminnassa. Miten aika riittää?

Tutkijan työ on aika yksinäistä arkistoissa ja kirjastoissa istumista ja ennen kaikkea kirjoittamista ja jälleen kirjoittamista. Sen vastapainona on mukava olla muiden ihmisten mukana yhteisissä hankkeissa.

Politiikan syrjässä pysyn kun olen Kokoomuksen Helsingin piirin puheenjohtaja vielä tämän vuoden. Eri säätiöissä koetan olla mukana edistämässä tutkimusta.

Koetan järjestää niin, että aamupäivät omistan tutkimukselle ja loppupäivä on ”vapaa”.

Miten tulit mukaan Leinosten sukuseuran toimintaan?

Isäni, hovioikeudenneuvos ja kansanedustaja Juuso Häikiö oli seuran perustaja ja sen ensimmäinen esimies. Hänen innostamana olen tehnyt näitä kirjallisia hommia kuten nettisivulta löytyvän seuran varhaisvaiheiden historiikin ja nyt tätä sukulehteä useamman vuoden.

Minusta jokaisen on tärkeää tuntea omat juurensa. Leinosen suvun jäsenillä on suuri etuoikeus, kun Tapio ja Tatu Leinonen ovat kooneet mahtavat sukukirjat ja lisää on toivottavasti tulossa.

Minäkin olen luvannut olla mukana Säräisniemeltä lähtöisin olevan oman sukuhaaramme sukukirjan kokoamisessa. Toivon että ehtisin näiltä leipätoiltä paneutua enemmän sukututkimukseen!

Miltä ikävuosien karttuminen tuntuu?

Vähän pelottavalta, kun minulla on niin monta kirjaa vielä suunnitteilla. Isä-Juuson kolmesta elämästä sotilaana, juristina ja poliitikkona tekisi mieli koota kirja. Samoin haluan tehdä elämäkerran Suomen itsenäistymisen suurmiehestä presidentti P. E. Svinhufvudista, ja monia muita hankkeita on mielessä.

Ikääntymisen myönteisiä puolia on, että en ole yhtä kriittinen kuin nuorempana ulkonaisia tunnustuksia kohtaan. Tasavallan presidentin viime itsenäisyyspäivänä myöntämä professorin arvonimi lämmitti, samoin Suomen Tietokirjailijoiden antama Warelius-palkinto.

Olen viime aikoina harjoitellut myös ”vanhana” olemista, kun vuosi sitten kaatumisessa vaurioitunut olkajänne leikattiin ja oikea käsi on ollut kuusi viikkoa kantositeessä. Hieno melontakesä meni sivu suun, mutta toivon, että ensi kesänä pääsisin toteuttamaan unelman meloa Ounasjokea Hetasta kohti Rovaniemeä.

Martti pitämässä avauspuhetta Vapaussodan päättymisen 90-vuotismuistojuhlissa Finlandia-talolla 16.5.2008. Martti on Vapaussodan Invalidien Muistosäätiön ja P. E. Svinhufvudin muistosäätiön puheenjohtaja, Risto Ryti-seuran hallituksen jäsen. Hän on myös valtioneuvoston 1809 merkkivuoden toimikunnan jäsen.

*Ensimmäinen lapsenlapsi 1-vuotias Kaarle Johannes ja 15-vuotias Onnikoira vappuna 2009 kotona Tehtaan-
kadulla Helsingissä. Kaarlen isä on Martin keskimäinen poika Paavo Johannes, joka toimii Yleisradiolla toimittajana ja tuottajana, ja äiti Sanna on VTT:llä lakimiehenä. Kaarle on Martti Johanneksen isän Juuson veljen täysi kaima. Martin ja Tytin perheessä on myös toinen villakoira 10-vuotias Toivo.*

Martin puoliso Tytti on fysiikan lehtorina Metropolia-ammattikorkeakoulussa . Tässä he ovat Pallastuntureiden maastossa Sarvijärvellä viime keväänä. Uutena ulkoilulajina he tutustuivat ja ihastuivat retkiluisteluun Suur-Saimalla Rantasalmella. Yhteinen harrastus on myös kajakkimelonta, jossa koiratkin voivat olla mukana.

Onnittelut merkkipäivän johdosta

90 vuotta

Liisa Leinonen Helsinki 17.09.
Anja Kaarina Seilonen Oulu 05.09.

80 vuotta

Lea Ilma Matilda Eklund Oulu 25.08.
Irja Haavisto Muhos 01.08.
Tyyne Valpuri Kaltio Turku 12.07.
Eetu Leinonen Ylikärppä 26.07.
Enni Eliina Leinonen Melalahti 29.12.
Lauri Vieno Leinonen Raahe 03.08.
Martti Olavi Leinonen Helsinki 25.07.
Vieno Pakarinen Helsinki 17.08.

75 vuotta

Elsa-Maija af Enehjelm Helsinki 31.07.
Sirkka Asikainen Lahti 06.10.
Kirsti Heinonen Saarenkylä 10.09.
Irja Innola Tampere 22.10.
Eeva Leinonen Oulu 24.11.
Iikka Leinonen Kajaani 23.12.
Kerttu Leinonen Kemi 22.09.
Orvokki Leinonen Oulu 30.07.
Eeva Svensk Oulu 07.11.

70 vuotta

Ossi Antero Heikkinen Kajaani 26.11.
Pekka Honka Oulu 25.11.
Pirkko Maire Isopoussu Kajaani 07.10.
Arvo Kautto Leppävesi 08.11.
Kaarlo Leinonen Kuusamo 17.07.
Kirsti Leinonen Paltamo 15.11.
Matti Leinonen Paltamo 11.12.
Tapani Tuomainen Kotka 26.12.

60 vuotta

Helmi Kyllikki Heikkinen Törmämäki 14.09.
Martti Häikiö Helsinki 01.10.
Aino Kemppainen Kajaani 17.07.
Kaija Käyhkö Oulu 19.11.
Aimo Leinonen Oulunsalo 28.07.
Pirjo Leinonen Jyväskylä 28.08.
Raimo Leinonen Helsinki 18.08.
Raimo Eero Johannes Leinonen Aura 15.11.
Pirjo Nyberg Helsinki 24.10.
Hilkka Schroderus Kajaani 25.12.
Kaisa Leena Sorila Oulu 07.10.

50 vuotta

Juha Pekka Holopainen Helsinki 29.12.
Juha Antero Leinonen Valkeala 20.07.
Marja-Liisa Leinonen Mikkeli 06.10.

Leinosen sukuseuran hallitus

Esimies

Professori Tatu Leinonen, Tuulastie 13 A 6,
90550 Oulu, 08-5546665, fax 08-5532026,
044-5546669
tatu@me.oulu.fi

Varaesimies, suvun arkistonhoitaja

Rovasti Tapio Leinonen Päiväkunnaantie 2 D 7,
44120 Äänekoski, 0400-155425
tapioleinonen@kolumbus.fi

Sihteeri

Marja-Liisa Kontkanen, Kisapolku 1,
01450 Vantaa, 050-5638841.
kontkaset@kolumbus.fi

Taloudenhoitaja

Yrjö Leinonen, Rautatienkatu 42 A 24,
90120 Oulu, 044-5350701,
yrjo@yrjoleinonen.fi

Eija Leinonen, Koulukatu 3-5 B, 65100 Vaasa,
050-5902159, eija.leinonen@reaktori.net

Martti Häikiö, Yhteystiedot sivulla 2.

Pekka Honka, Lattapojantie 8,
90650 Oulu, 08-5303424, 040-5632606,
pekka.honka@pp.inet.fi

Urpo Leinonen, Härköläntie 10,
88300 Paltamo, 08-871379, 0400-891148,
urpo.leinonen@lahivakuutus.fi

Juhani Leinonen, Hauenkalliontie 6 A,
02170 Espoo
09-4524272

Matti Leinonen, Oritie 3 C 29,
01200 Vantaa, p/fax 09-8766098, 0400-811981,
mleinon4@welho.com

Tapio Leinonen, Haajaistentie 650,
74590 Kurenpolvi
017-740125, fax 017-718336, 0400-574241
tapio.leinonen@pp2.inet.fi

Liisa Manu, Luhtitie 2, 62100 Lapua,
050-3520341
liisamanu@luukku.com

Lähetä leikkeitä. Lähetä leikkeitä Leinoist
sukulehden toimitukseen, niin kerromme uutiset
muillekin Leinosten omassa lehdessä! Toimi-
tuksen osoite sivulla 2.

**Lahjoita sukuseuran jäsenyys nuorisollesi!
Moni on lahjoittanut Leinosten sukuseuran
ainaisjäsenyyden lapsilleen tai lapsenlapsilleen.
Hyvä lahja, jonka arvo säilyy koko elämän!**

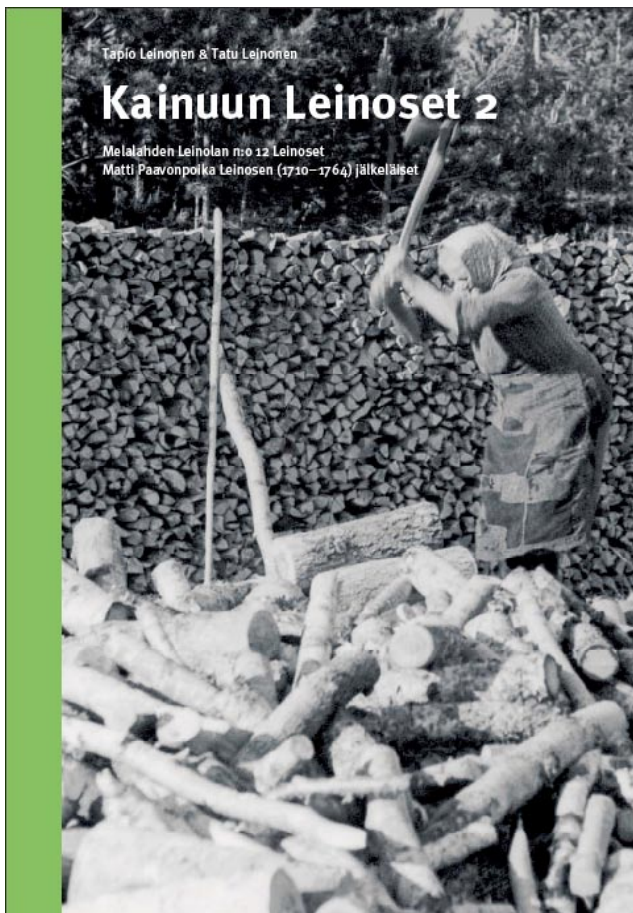
OSTA JOULULAHJAKSI UUSI SUKUKIRJA!

Kainuun Leinonet 2

**Melalahden Leinolan n:o 12 Leinonet
Matti Paavonpoika Leinosen (1710-1764) jälkeläiset**

Leinosen sukuseuran toinen teos *Kainuun Leinonet 2* on jatkoa edelliselle sukukirjalle. Sukuhaaran kantaisä on Matti Paavonpoika Leinonen (1710-1764), joka oli Melalahden Leinolan n:o 12 isäntä. Kirjan sukutaulut käsittävät hänen jälkeläisiään yhteensä noin 14 500 henkeä. Sukutaulujen edellä on esitelty suvun kantatalo Leinola n:o 12, joka isossajaossa sai nimekseen Paavola ja numeroksi 4 sekä Matin jälkeläisten päähaarat asuinpaikkoineen. Muutamat yleisluontoiset artikkelit on tarkoitettu auttamaan perehtymistä Kainuun Leinosten asuinseutuihin. Lisäksi kirjassa on 12 henkilöartikkelia. Kirjaan on kootu kuvia Leinosista ja heidän asuttamistaan taloista. Kirja sisältää myös lähde-
luettelon ja henkilöhakemiston. Kirjassa on noin 800 sivua.

Teos kuuluu jokaisen Leinosen kirjahyllyyn!

SUVUN TUNNUKSET

Hieno tapa muistaa suvun jäsenten merkkipäiviä on hankkia Leinosten pöytäviiri. Rintamerkki (halkaisija 12 mm) kuuluu jokaisen sukuseuran jäsenen ja sukuun kuuluvan rintaan.

HINNAT

pöytäviiri 25 e
rintamerkki 4 e
suku-CD 30 e

TILAUKSET

Taloudenhoitaja Yrjö
Leinonen
(tiedot sivulla 19)

